

Mokestiniai ginčai sprendžiami greičiau

Autorius: , 2021-02-23 @ 00:07

„Ekonominių terminų žodyne“ terminas „mokestiniai ginčai“ apibūdinamas taip: „Mokestinis ginčas kyla, kai mokesčių administratorius, atlikęs mokestinį patikrinimą, pateikia patikrinimo aktą ar kitą sprendimą, pagal kurį mokesčių mokėtojui iš naujo apskaičiuojamas ir nurodomas sumokėti mokestis, o mokesčių mokėtojas su tokiu sprendimu nesutinka. Mokestinis ginčas gali kilti ir tada, kai mokesčių administratorius atsisako gražinti (įskaityti) mokesčio permoką (skirtumą). Lietuvoje mokestinius ginčus nagrinėja Valstybinė mokesčių inspekcija, Mokestinių ginčų komisija arba teismas.“

1998 m. gruodžio 3 d. Vyriausybė įsteigė Mokestinių ginčų komisiją (MGK) prie Vyriausybės. MGK tikslas – objektyviai išnagrinėti mokesčių mokėtojų skundus ir priimti teisėtą bei pagrįstą sprendimą. MGK nagrinėja tarp mokesčių mokėtojo ir mokesčių administratoriaus kylančius mokestinius ginčus, mokesčių mokėtojų skundus dėl mokesčio administratoriaus priimtų sprendimų.

Neseniai MGK apibendrino 2020 m. mokestinių ginčų rezultatus. Mokestinių ginčų komisijos narė Vilma Vildžiūnaitė sako, kad 2020 m. MGK priėmė 263 sprendimus. Tai sprendimai, susiję su mokesčių apskaičiavimu, gražinimu, atleidimu nuo baudų ir delspinigių bei kt. Į MGK nepatenka su mokesčių apskaičiavimu nesusiję skundai, pavyzdžiui, dėl turto arešto, administracinės baudos paskyrimo (už kasos kvito neišdavimą, deklaracijų nepateikimą laiku ir kt.). Pasak V. Vildžiūnaitės, bylos nagrinėjimas MGK vyksta paprasčiau ir greičiau nei teisme. Skundo nagrinėjimas trunka iki 60 dienų. Mokesčių mokėtojo prašymu skundo nagrinėjimas gali būti sutrumpintas net iki 30 dienų. Po MGK sprendimo apskundimo nagrinėjimas teismuose iki galutinio teismo sprendimo priėmimo (Vilniaus apygardos administraciniame teisme arba Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme) užtrunka vidutiniškai 1,9 m. Trumpiausias laikotarpis nuo MGK sprendimo apskundimo iki galutinio teismo sprendimo priėmimo 2020 m. sudarė 50 dienų. Pareiškėjams, kreipiantis į MGK, neprivaloma samdyti advokato ir mokėti žyminio mokesčio. MGK duomenimis, 2020 m. buvo pasiektas rekordinis skaičius – teismo patvirtintų MGK sprendimų skaičius nuo pastaraisiais metais buvusių 75 proc. padidėjo iki 87 proc. Vadinasi, teismai neabejoja MGK priimtų sprendimų pagrįstumu.

Praktika rodo, kad daugiau nei pusę atvejų bylų šalys palaiko MGK sprendimus. Daugiau nei pusė – 53 proc. 2020 m. MGK priimamų sprendimų įsiteisėjo, bylų šalys jų toliau neginčijo teismui. 2019 m. tai sudarė 67 proc., 2017 ir 2018 m. – apie 60 proc. Ką tai rodo? „Tai, kad šalys neskundžia MGK sprendimų, jie šalims yra priimtini ir tampa vykdytini, lemia aplinkybių visuma: ilgalaikė MGK patirtis ir kompetencija specifinėje ginčų srityje, visapusiškas požiūris į kilusį ginčą, taip pat tai, kad dalies sprendimų apskundimas iš mokesčių administratoriaus pusės yra ribojamas pagal Mokesčių administravimo įstatymą. Mokesčių administratorius negali apskųsti MGK sprendimų, kuriais, įvertinus faktines aplinkybes, situacija įvertinama palankiai mokesčių mokėtojams, išskyrus atvejus dėl skirtingo įstatymų normų aiškinimo“, – sako Vilma Vildžiūnaitė.

Daugiau nei pusę visų skundų (52 proc.) MGK pateikė ne įmonės ar įstaigos, bet gyventojai. Gyventojų skundų grupėje pirmoje vietoje yra situacijos, kai gyventojų oficialiai deklaruotos pajamos ir išlaidos nesutampa. Mokesčių mokėtojai vis plačiau gina savo teises, kreipdamiesi dėl anksčiau nenagrinėtų atvejų. Pavyzdžiui, 2020 m. į MGK kreipėsi gyventojai, nesutikdami su mokesčio administratoriaus pranešimais tikslinti metinę pajamų mokesčio deklaraciją, kurioje deklaruota grąžintina gyventojų pajamų mokesčio (GPM) suma. Tokiais atvejais nurodymas patikslinti deklaraciją neišforminamas sprendimu, tačiau gyventojams nebuvo grąžinta deklaruota GPM permoka. Skundo nagrinėjimas leido gyventojams apginti savo teisę į permoką, nelaukiant patikrinimo. 2020 m. MGK nusprendė kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo pridėtinės vertės mokesčio (PVM) srityje, taip pat gavo šio teismo sprendimą dėl ankstesnio savo kreipimosi muitų klausimais.

2020 m. MGK nepatvirtino apie 34,2 proc. mokesčių administratoriaus sprendimų (VMI – 36,5 proc.). Buvo panaikinta arba grąžinta 18,4 proc. mokesčių administratoriaus sprendimų, pakeista – 15,8 proc. MGK ginčų statistika rodo kitus mokestinių ginčų rezultatus, nei skelbia Valstybinė mokesčių inspekcija (VMI). Pagal VMI informaciją, 2020 m. ginčiuose VMI naudai buvo priimta 96 proc. sprendimų, tačiau šis skaičius neatskleidžia viso mokestinių ginčų vaizdo. VMI skelbia, kad taip yra todėl, kad ji pateikia ne visų mokestinių ginčų rezultatus, bet tik jų dalį, nėra skaičiuojami rezultatai dėl permokos (skirtumo) negrąžinimo, skirtingai vertinami ir sprendimai dėl dalies sprendimo pakeitimo ar skundo grąžinimo nagrinėti iš naujo. MGK vertinimu, nors skundo grąžinimas mokesčių administratoriui dar savaime nereiškia, kad sprendimas bus priimtas mokesčių mokėtojo naudai, tačiau tai neretai rodo mokesčių administratoriaus darbo trūkumus, dėl kurių pakartotinai trikdomas mokesčių mokėtojas.

MGK duomenimis, daugumą VMI naudai patvirtinamų sprendimų sudaro bylos, kuriose teismų praktika yra susiformavusi ir nuosekli, pavyzdžiui, kai gyventojų išlaidos viršija pajamas, PVM sukčiavimo atvejais arba taikant turinio viršenybės prieš formą principą, atkuriant įvairias su sąmoningu mokesčių vengimu susijusias aplinkybes, siekiant atidėti, sumažinti ar visai nemokėti mokesčių. Tiesioginis apmokestinimas pagal atliktus patikrinimus pastaraisiais metais sudaro mažesnę ginčų dalį nei anksčiau.

Olita MONTVYDIENĖ

Adresas: <https://aktualijos.lt/straipsniai/mokestiniai-gincai-sprendziami-greiciau>

© 2016 Aktualijos.lt. Visos teisės saugomos.